Машина, виплутавшись з шумливих вулиць міста, нарешті вирвалась на околицю і ніби з полегкістю зітхнула. Гримотіла по мерзлому бетону, мела за собою сніговицю — набирала швидкість. Кремезний, плечистий, одягнений у чорну ватянку водій Данько поглядав на яскраво освітлений циферблат годинника і задоволено мружив очі. Все добре складається на цьому світі! Він вчасно завантажив свій МАЗ, вчасно вирвався за місто, вчасно приїде додому і разом з сім'єю і дружками сяде за святковий стіл. У кабіні тепло, світло, затишно. Нехай за тонким склом сіється сніг, завиває вітер. Данько посмоктує запашну сигарету, вдивляється у далечінь, освітлену потужними фарами, — дорога вільна.

Він поспішає. Машина нова, скати надійні — можна не сумніватися. Ось проскочить останній пост, де завжди стоїть автоінспектор, прозваний водіями Грозою, козирне йому — і тоді вже без зупинки до самого дому. Поставить машину, відмиє руки, надіне новий костюм... "Що, не я вам казав, що встигну? — гукне він батькові-матері.— Казав, що буду, так воно й вийшло! Прибув вчасно, за розкладом. Наливайте чарку, бо он уже без десяти дванадцять"

Однак проскочити автоінспектора Грозу Данькові не вдалося. Вираючи самоцвітами, посміхаючись і підморгуючи спалахами веселки, впоперек дороги раптом простяглася магічна палиця грізного стража шляхів. Данько загальмував. Що це може означати? Порушень ніяких, пасажирів у кузові жодного, і раптом — стій! Розчинив дверцята, висунувся під віхолу.

— В чому справа?

Гроза водіїв козирнув Данькові, спитав на диво милим голосом:

— Далеко?

— До Лубен, а що?

— Товаришу водій, — сказав Гроза, — візьміть оцю громадяночку. Місце у вас в кабіні вільне.

Тільки тепер Данько побачив ту громадяночку. Це була низенька на зріст дівчина з пакунками. Вона куталася в теплу хустку, привітно посміхалася своїми голубими очима, благала:

— Мені недалечко, до повороту. Запізнилася на автобус.

— Пасажирів не вожу, такий у мене принцип,— з гідністю відповів Данько і відвернувся. Надто вже ота пасажирка була низенька, тендітна, мов лялька, а голос мала тоненький, ніби то говорив Буратіно.

— Товаришу водій, — наполягав Гроза, — місце ж у вас вільне.

Тоді Данько змінив гнів на милість, шарпнув своєю ведмежою рукою дверцята кабіни, що означало: сідайте, товаришко лялько, якщо сам Гроза просить.

Дівчина хутенько вкинула в кабіну свої пакунки, потім прошмигнула сама, причинила дверцята і, коли машина рушила, сказала:

— Мені недалечко, до повороту...

Зібрала свої пакунки, вмостила їх на колінах. Крихітна порівняно з водієм, вона затислася в куточок і ще раз сказала:

— Це зовсім-зовсім недалечко...

Данько мовчав. Він пильно вдивлявся у засніжену дорогу, поважно крутив кермом — загрозливо широкий у плечах, неприступний і холодний мов лід. Його ведмежі лапи, почорнілі і заскорузлі від мастила

та морозів, впевнено тримали баранку. Вітер бився об переднє скло, з неба сипався чистий і крупний сніг, схожий на декорацію.

— У вашій кабіні тепло і затишно, як на печі, — знову озвалася дівчина своїм ніжним голоском. Хустка у неї збилася на плечі, відкрила молоде веснянкувате личко і лагідні голубі очі. — От якби ще сюди радіо...

Водій навіть оком не повів, мовчки дивився в засніжений простір. У морозному білому степу часто блимали вогники — ніхто не спав, усі чекали свята. Дерева, придорожні кущі нагадували вбрані до свят ялинки.

— Кажуть, що скоро в кабінах будуть телевізори... От красота! — говорила дівчина. Вона скоса позирала на кам'яне обличчя водія і непомітно, одними очима всміхалася. — Читала у якомусь журналі, їй-право, читала. Там навіть про каву було написано. У кожній кабіні буде спеціальний термос... Сяде, приміром, до вас у кабіну якийсь пасажир, а ви до нього: може, шановний, чашку гарячої кави бажаєте? Призволяйтеся...

Данько нарешті не витримав, ворухнув своїми широчезними плечима, втиснутими у чорну коротеньку ватянку.

— Дурниця,— прорік він і додав: — Краще киньте свої пакунки під ноги, до повороту ще далеко.

Дівчина ніби чекала цих слів, бо полегшено зітхнула і поклала пакунки під ноги.

— Чудесно, тепер можна і помовчати,— сказала вона і легким рухом поправила волосся.— Я цілком задоволена.

— Чим ви задоволені? — озирнувся Данько. У його голосі чувся метал.

— Змалку боюся німих... 1 вас боялася, думала, що німий...

— Німий чи не німий, а далі повороту не повезу. Так і знайте.

— А хіба я вас просила везти далі? І не думала! Там недалечко, сама дійду. Хіба я не розумію? Поспішаєте на зустріч Нового року. Сьогодні всі поспішають, такий день. І я поспішаю, тому й попросилася до вас у кабіну... їздила купувати туфлі. Хочете — покажу?

І вона, не чекаючи згоди, показала свої нові туфлі. Це були модні, тендітні туфлі на високому каблуку. Каблуки були до того високі і тонкі, що здавалося, можуть зламатися від одного необережного дотику. Дані, ко аж скривився, до того йому не сподобалися туфлі. Лихо моє, отакі нікчемні! Та хто ж це може ходити в таких? Хто їх вигадав?

— Ви що — стиляга? — спитав він зненацька і крутнув кермом. Навантажена дошками машина скреготнула по мерзлому бетону, пакунки посунулися на Данька, він рухом свого кирзового чобота відправив їх назад.

— Чому так думаєте? — зіщулилась дівчина. — Взуття ще нічого не доказує...

— Як сказати,— перебив Данько,— може, й доказує... Подавай вам у кабіну грузовика радіо, телевізор, гарячу каву... Може, ще й пару пуховиків на додачу? Простягай ноги, слухай музику, дивися Уланову, смокчи каву і дрімай, мов кіт на печі... З тунеядців, а по-простому — з дармоїдів, будете?

Дівчина не відповіла. Щоб показати свою зневагу до цих несправедливих слів водія, вона ще глибше втислася в куточок і

одвернулася до свого віконечка. А коли Данько хотів ще щось сказати, вона замугикала пісню, що означало: я ненавиджу ваші теревені, товаришу водій, я не переношу подібної брутальності. Мугикала дівчина довго, потім раптом ворухнулася, підскочила і закричала:

— Мій поворот!

Данько загальмував, зупинився проти перехрестя, глянув на стрілку і прочитав: "Тарасівка, два кілометри".

— Нічого собі,— сказав він,— всього два кілометри! Та добіжите, тут же зовсім недалечко...

— Добіжу! — відповіла дівчина тремтячим від образи голосом. — Добіжу! Вас не проситиму...

Викинула пакунки, сама стрибнула просто в замет. Навіть не глянула на водія, перебігла дорогу і поринула в снігову куряву.

Данько включив швидкість, машина скреготнула, рушила і пішла в ніч. Густі сутінки сунули з степу, обставляли шлях високими темними колонами. Сніг падав густий, липкий, мов вата. У кабіні чомусь стало просторо і холодно. Потягло смутком. Данько запалив сигарету. Вогняна цяточка затанцювала на блискучому склі, заметалася з боку в бік, ніби сказала: я і ти, більше нікого. А поряд ніч, зима, віхола і сутінки. Та ще ота, що прямує заметами до своєї Тарасівки. Йти їй важко, вітер в обличчя колючий, шарпливий, навіжений... І вже то не цяточка, а веснянкувате обличчя, голубі очі і лагідний тоненький голосок. Дивиться на нього і сміється, підморгує, ніби знущається.

— Лялька! — каже зневажливо Данько і гасить сигарету. Він зиркає на те місце, де сиділа дівчина, і раптом з усіх сил налягає на гальма. Машину кидає вбік, заносить, але він вирівняв її і зупинив.

— Бісова лялька! — скрикнув Данько.— Чортове зілля! Ну, чи ти бачив таке?

Він нахиляється і бере в руки новенькі туфлі на високому каблуку. Він крутить їх перед собою і кричить так, наче його може хтось почути у цьому засніженому степу:

— Отаке нікчем'я, отаку зайвину купити і залишити! Де ти взялася на мою голову? Дідько б тебе вхопив, а разом з тобою і того мудрого Грозу! Не бачите хіба, що людина запізнюється? А бодай вам усім пуття не було!

Одвівши душу, Данько запалює сигарету, затягується раз, вдруге, потім повільно розвертає машину. Стрілка годинника мерехтить фосфорними очима, пече і ріже.

Шарпає кермо, жене машину так, що скати вже не скриплять, а гудуть Добре, що хоч на стрілку глянув, а то що б робив з тими нікчемними туфлями? Він навіть дивитися на них не міг, кинув на сидіння, навалився кирзовим чоботом на акселератор.

Швидко добрався до Тарасівки, зупинився біля крайньої хати. Куди йти? Адже він навіть не знає, як звати ту дівчину... І чи дійшла вже вона? Може, ще хто підвіз? Виліз з кабіни, побачив якусь жінку, що саме перебігала вулицю, зупинив. Пояснював, чого йому треба, лаявся і проклинав усіх на світі модниць...

— Розумієте, підвозив одну вашу, таку конопатеньку, голубооку, по туфлі їздила в місто... А вона взяла і забула, наче мені на зло.

— Чекайте, чекайте, — сказала жінка, — це, мабуть, Орися. Казала, що поїде в місто. Спитайте у неї, онде вона живе. Її хата під яворами. Бачите? Орися Шовкопряд. Низенька така?

— Та низенька! — махнув нетерпляче рукою. — Низенька, дідько б її вхопив! З половини дороги вернувся. Бачили таке? Не мала баба клопоту...

Данько під'їхав до хати під яворами, увійшов у двір, постукав. Вийшла літня жінка, побачила в руках водія туфлі, аж руками сплеснула:

— Доню,— крикнула вона в хату, — доню, твої туфлі приїхали!

Вона взяла хлопця за руку, увела в хату. Тут було світло, прибрано, людно. За столом сиділи гості, а Орися, та сама конопатенька дівчина, яку він підвозив, стояла посеред хати і широко розплющеними голубими очима дивилася на водія.

— Це ви? — винувато посміхнулася вона.

— Візьміть свої туфлі! — сердито сказав Данько і кинув їх під ноги дівчині. — Можна й без цього, і так віддячили за те, що підвіз...

Він уже хотів іти, уже насунув шапку, ступив до порога, та раптом чомусь затримався, оглянувся і прикипів на місці. Дівчина мовчки дивилася на нього розгубленими очима. Вона була вже без теплої хустки, в білому платті, на якому горіла Золота Зірочка трудової слави. Данько аж заморгав волохатими від паморозі очима. Невже він помилився хатою? Але він не помилився. Він стояв і дивився на свою випадкову пасажирку. Мовчав і відчував, як його щоки, шия, вуха і ніс наливаються нестерпним жаром.

— Гаразд,— сказала нарешті Орися, — спасибі не буду казати, краще покажу на годинника. Бачите?

І вона піднесла до Данькових очей свого маленького годинника.

— Без десяти хвилин свято, — сказала вона і посміхнулася.— Нікуди ви вже не поїдете, будете разом з нами зустрічати Новий рік. Завертайте свою машину у двір і... Ось я витягну казан з окропом, бо руки у вас... Мамо, шукайте мило!

І вже потім, коли пролунали удари московського годинника, який показує час історії, коли на столі стояли осушені келихи, а в повітрі ще лунали найпалкіші поздоровлення, — в кутку заграла радіола і гості пішли танцювати. Мигтіли туфлі і ботинки, а поряд з ними блискали новенькі високі каблучки і гупали великі кирзові чоботи.

За вікном падали чисті білі сніжинки, схожі на маленькі казкові діадеми.